

Guarding a Proof of Debt

1. קצות החושן על שולחן ערוך חושן משפט הלכות פקדון סימן רצא סעיף ה
 (ה) ובמקום שמשיכה קונה. והוא דעת רש"י במרובה (ב"ק) דף ע"ט (ע"א ד"ה תיקנו) וכן דעת הרמב"ם בפירוש המשניות שם (משנה ו') ע"ש. וקשה לי בהא דאמר סוף פרק הזהב (ב"מ נו, ב) כי יתן איש אל רעהו כסף (שמות כב, ו) פרט לקרקעות ועבדים ושטרות, ולמה לי קרא למעוטי שטרות משומרין הא תיפוק ליה דבעי משיכה בשומרין ובמקום שמשיכה קונה, ואילו בשטרות משיכה לא קנה עד שיכתוב וימסור דהיינו שיכתוב לו קני לך איהו וכל שעבודיה (סימן ס"ו סעיף א'), **ובשומרין לא שייך כתיבה**. והרמב"ם (פ"ב משכירות ה"ג) כתב דאפילו בעבדים ושטרות וקרקעות אם נאבד בפשיעה חייב, והיכי משכחת לה קנין משיכה במקום שקונה גבי שטרות. ועיין מ"ש בסימן צ"ה (סק"ז) [סק"ד] דגבי קרקעות שפיר משכחת לה בנעל גדר ופרץ להתחייב בשמירה, אבל שטרות קשיא.

2. נתיבות המשפט ביאורים על שולחן ערוך חושן משפט הלכות פקדון סימן רצא סעיף ה
 ועיין קצוה"ח [סק"ה] שהקשה למה לי קרא למעט שטרות הא ליכא קנין בשטרות דבעי כתיבה ומסירה. ולפי מה שכתבתי לעיל בסימן ס"ו [סק"א] בשם התוס' בכתובות פ"ה [ע"ב] ד"ה המוכר שטר, **דלענין שיחזיק השט"ח למוכרו ללוה או למלוה יש בו מכר מדאורייתא ומהני משיכה**, אי"כ מכ"ש כשמושך להתחייב בשמירתן **כפי שויין למכור**, לזה ודאי במשיכה בעלמא סגי.

3. חכמת שלמה חושן משפט רצא
 סעיף ה' ויש מי שאומר שאינו חייב עד שימשך ובמקום שמשיכה קונה נ"ב ראיתי בס' קצוה"ח שהקשה דלמה לי קרא למעט שטרות מדין שומרין ובפרט לדעת הרמב"ם מחייב באמת בפשיעה והרי בשטרות לא מהני משיכה רק כתיבה ומסירה ובשומרין ל"ש כתיבה והניח בצ"ע עיי"ש ולדידי לא קשה כלל דע"כ לא בעינן בשטרות כתיבה רק בלוקח כיון שהלוקח רוצה לקנות גוף החוב לכך ל"מ משיכה ומסירה לבד כיון שאף החוב אינו נמשך במשיכת ומסירת הנייר ויומתק יותר עפ"י דברי הר"ן בריש הכותב שלכך ל"מ תפיסה בשטר דבשלמא חפץ הוי התפיסה לראי' בידו שהוא שלו דתפיסתו מוכחת עליו שהוא שלו אכל בשטר אין מתפיסתו הוכחה שקנה גוף החוב ולכך אינו נאמן בתפיסתו לבד שהחוב שלו עיי"ש ומה"ט גופו ל"מ בי' מסירה או משיכה **דבכל הקנינים בעינן שיהיה מוכח מגוף הקנין שקונה החפץ** דבכל דבר בעינן הוכחה מתוכו ולכך מוכח מן המסירה והמשיכה קנין גוף החפץ אבל בשטר אין ממסירתו ומשיכתו מוכח שקנה גוף החוב דילמא רק הנייר לבד קנה לכך ל"מ בי' משיכה ומסירה אבל בשומרין דהרי אינו מוסר לו לשמור רק גוף הנייר והרי החוב גופו אינו בר שמירה ואינו בידו כלל וכיון שאף אי נימא שיש בשטרות דין שמירה היינו רק שאם לא שמר הנייר כראוי מתחייב לשלם גוף החוב אבל מ"מ חיוב השמיר' על השומר אינו רק שישמור הנייר **ואנן ל"ב בשומרין משיכ' רק שבדבר שמתחייב עליו לשמרו אותו בעינן שימשוך אבל דבר שא"צ לשומרו ל"ב שימשוך אותו השומר וכאן אף אם נימא דיש דין שומרין בשטרות מ"מ חיוב השמירה עליו אינו רק בגוף הנייר וא"כ הרי ממשכנתו ותפיסתו את הנייר מוכח על הנייר גופו שנותן ביד לשמור וע"ז שפיר מהני משיכה ומסירה לבד שמשכנת ומסירת השטר מוכח הקני' על שמירת השטר בעצמו וע"ז שפיר הוי הוכחה ממסירה ומשיכה שני על השטר עצמו והרי הוא לא מתחייב רק בשמירת השטר לבד ובזה שפיר מהני משיכה ומסירה ולק"מ ודוק היטב כי ז"ב:**

What constitutes a verbal agreement to watch an object?

Vignette 1- Reuven is in the mall carrying a package and asks Shimon to watch his item while he stops to use the washroom. Shimon says: "Put it down". While Shimon isn't looking, the package gets stolen.

Vignette 2- While Reuven embarks on a trip, Shimon allows Reuven to keep his car in Shimon's driveway. Shimon leaves the car unlocked and it gets stolen.

Vignette 3- Before Shimon embarks from Toronto to New York, Reuven asks Shimon if he can bring along a package to a relative in New York. Shimon tells Reuven to put in the truck. Shimon leaves the trunk open at a rest stop and the package is stolen.

4. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף פא עמוד ב
 שמור לי ואמר לו הנח לפני שומר חנם. אמר רב הונא: אמר לו הנח לפניך - אינו לא שומר חנם ולא שומר שכר. איבעיא להו: הנח סתמא מאי... לימא כתנאי: אם הכניס ברשות בעל חצר - חייב, רבי אומר: בכולם אינו חייב עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור. ממאי? דלמא עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא בחצר, דבת נטורי היא. וכי קאמר ליה עייל - עייל דאינטר לך קאמר ליה. אבל הכא, שוקא לאו בר נטורי הוא, אנח ותיב נטר לך קאמר ליה. אי נמי, עד כאן לא קאמר רבי התם אלא בחצירו, דלעילוי רשותא קא בעי למשקל מיניה. וכי יהיב ליה רשותא לעילוי - תיב ונטר לך קאמר ליה. אבל הכא - הנח ואנא מנטרנא קאמר ליה, דאי סלקא דעתך הנח ותיב ונטר קאמר ליה, אי לאותבה - רשותא בעי למשקל מיניה?

5. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף מז עמוד א
 מתני'. הקדר שהכניס קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, ושברה בהמתו של בעל הבית - פטור, ואם הוזקה בהן - בעל הקדרות חייב... רבי אומר: בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו לשמור.

6. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף מט עמוד א

בדידי הוה עובדא, ההוא יומא אפניא דמעלי שבתא הוה, והוה יתיבנא ואתא ההוא גברא וקאי אבבא. אמר לי: אית לך שומשמי לזבונאי? אמרי ליה: לא. - אמר לי: ליהו הנך זוזי בפקדון גבך, דהא חשכה לי. - אמרי ליה: הא ביתא קמך. אותביניהו בביתא, ואיגנוב. אתא לקמיה דרבא, אמר ליה: **כל הא ביתא קמך, לא מיבעיא שומר שכר דלא הוי - אלא אפילו שומר חנם נמי לא הוי**

7. טור חושן משפט הלכות פקדון סימן רצא

בקש מחבירו שיתן לו רשות להכניס בהמתו או פירותיו לחצרו ונתן לו רשות ולא פירש לו כלום בשמירתן בהא פליגי ר' סבר שלא קבל עליו שום שמירה ורבנן סברי שקבל עליו **שמירתן ודוקא בהיזק דאתי ליה מיניה אבל לא קיבל עליו לשמור מהיזק דאתי ליה מעלמא** ורב אלפס פסק כרבי ור"י פסק כחכמים וכן הוא מסקנת א"א הרא"ש ז"ל

8. שולחן ערוך חושן משפט רצא:ב

שומר חנם הוא שהפקיד אצלו כסף או כלים או בהמה או כל דבר לשמור והוא קבל עליו לשמור ואפי' לא קיבל בפ"י אלא שאמר לו הנח לפני הוא שומר חנם אבל אם אמר לו הנח לפניך או הנח סתם **(או שאמר לו הרי הבית לפניך)** (רמב"ם פ"ב מה' שכירות וטור) אפי' שומר חנם לא הוי ואינו חייב שבועה כלל אבל מחרים על מי שלקח פקדון שלו ולא יחזירנו לבעליו

9. נתיבות המשפט ביאורים סימן רצא

הנח סתם. וה"ה אם שתק אפילו א"ל שמור לי והניח לפניו, דשתיקה לא הוי כהודאה כי אם כשיש זכות להשותק כמ"ש מהרי"ק שורש קנ"ה [ענף א'], או בתביעה לפני ב"ד ושתק, ע"ש. אבל אם אמר שמור לי ומשכו הנפקד לרשותו בשתיקה, שעשה מעשה, ודאי דנתחייב בשמירה. ומ"ש המהרי"ט [ח"יב חלק חו"מ סי' קט"ז] דאם אמר השליכהו ארצה כדי לפטור מאחריות, שלא נפטר בכך, כבר תמה עליו בקצוה"ח [סק"ג] ע"ש. ולענין היזק דאתי ליה משומר שכתבו הסמ"ע [סק"ד] והש"ך [סק"ה], אין מקומן כאן.

10. סמ"ע סימן רצא

הנח לפניך או הנח סתם אפילו שומר חנם לא הוי. עיין פרישה, שם כתבתי והוכחתי הא דהשו"ם יחד, היינו דוקא בהיזק דאתא להו מעלמא, אבל בהיזק דאתא להו מחמת שומר ובהמותיו, חייב באמר לו הנח סתם, ומיהו היינו דוקא לר"י [בתוס' ב"ק מ"ח ע"ב ד"ה ושמואל] והרא"ש [שם פ"ה סי' ג'] והטור [סעיף ד'] דפוסקים כרבנן [שם מ"ז ע"ב], אבל להרי"ף [ב"ק כ"א ע"א מדפי הרי"ף] דפוסק כרבי, אינו חייב כלל, וכן פסק המחבר בסמוך סעיף ג' וכמו שכתבתי שם:

11. שו"ת הרא"ש כלל צד סימן ד

עוד ילמדנו ראובן הלך לצפורי ובקש ממנו לוי להוליך חפץ פלוני לשום על חמורו, כאשר בא שאל לוי על החפץ אמר שאבד ופטר הדיין בשבועה. ובעוד שהיו יושבין ודנין קראו לי, אמר הדיין כך וכך אירע פטרתיו בשבועת שומרים, אמרתי נשאל את פיו היאך אבדו אולי פשע בה, שאלוהו ואמר שהיה מונח על החמור בלא קשירה והלך מן הצד להסך את רגליו והניח החמור על אם הדרך, אמרתי הרי פשע בשמירתו, אמר הדיין והלא כבר נשבע שלא פשע, עניתיו לא היה סבור לפשוע בזה. שוב שאלוהו עד שנודע שלא קבלו בידו אלא כשבקשו לו להוליכו עמו אמר לו ראובן בלשון לעז מטילו אקה כלומר הניחו בכאן על החמור ועשה כן, אמר הדיין כבר הוא פטור לכ"ע דהיינו הא ביתא קמך, עניתיו מה ענין הא ביתא קמך לכאן, הא אמרין בגמרא הנח לפני שומר חנם הנח לפניך אף שומר חנם אינו והנח סתם אף על גב דאיבעיא ולא איפשיטא ואזלינן לקולא מכל מקום מה לי הנח לפני מה לי הנח כאן ואף כי יראה דבענין זה אפילו הנח סתם הוי שומר חנם. והודיעני הדין עם מי. ושלים בנך יחיאל.

תשובה הא דאמרין הא ביתא קמך שאינו אפילו שומר חנם וכן הנח לפניך ומיבעיא ליה בהנח סתם זהו בבית הנפקד שהוא מקום המשתמר. אבל ראובן שנתרצה להוליך החפץ עמו ואמר ללוי הניחם על החמור פשיטא שקבל עליו שמירה כדן שומר חנם דאם לא ישמרנו בדרך בודאי היה אבוד בדרך, הילכך דבר פשוט הוא דשומר חנם הוי ופשע בשמירתו בזה במה שהניחו על החמור בלא קשירה והפליג ממנו

12. דרכי משה הקצר חושן משפט סימן רצא

ובאמת שאני תמה על דברי הרא"ש אם מסקנתו כדברי חכמים שאם כן דעתו נגד דעת הגמרא סוף פרק האומנין דאמרין התם (ב"מ פ"א ב) אליבא דחכמים דהנח סתמא אינו פטור אלא בשוקא דהוא מקום שאינו משומר אבל בבית עול ואנטר לך קאמר ואם כן למה כתב בתשובה דלעיל (ס"ג) דבעיא דהנח סתמא אינו אלא בבית הנפקד שהוא מקום המשתמר וחייב בדרך במקום שאינו משומר והוא בהיפך מדעת הגמרא ועי"ש:

13. ב"ח חושן משפט סימן רצא

ויש ליישב דמה שכתב הרא"ש זהו בבית הנפקד שהוא מקום המשתמר כוונתו לומר זהו כשהנפקד בביתו שהוא מקום המשתמר למפקיד שהרי המפקיד יכול לשמור בעצמו כשישב במקום שהניחו אצל הנפקד [וכן] בשוק דהוי מקום המשתמר על ידי השומר לאפוקי דכשהולך הנפקד את הפקדון עמו בדרך אשר הולך והמפקיד נשאר בביתו אם כן ודאי דכשהנפקד נתרצה לקבל הפקדון לרשותו ולהוליכו עמו קיבל עליו גם כן שמירתו דמי ישמרנו בדרך אם לא הנפקד:

14. שולחן ערוך חושן משפט רצא:ב

ומ"מ מי שהיה מהלך בדרך וא"ל חבירו הולך עמך אלו המנעלים ואמר לו הניחם כאן על החמור והניחם שם ולא קבלם הנפקד בידו אלא כמו שהניחם המפקיד על החמור כך הולכים ולא קשרם והלך לו מן הצד להסך רגליו והניח החמור על אם הדרך ונאבדו המנעלים הוי שומר חנם והו"ל פושע וחייב לשלם:

הגה: דלא אמרי' דאם אמר הנח סתם לא הוי שומר חנם אלא במקום המשתמר אבל בדרך וכיוצא בו ודאי קבל עליו שמירה (טור בשם תשובת הרא"ש) ויש חולקין וסבירא להו דאפי' במקום שאינו משתמר לא הוי שומר חנם עד שיאמר הנח לפני (מרדכי פרק האומנין ודעת עצמו מגמרא דפרק האומנין אליבא דחכמים):

15. סמ"ע סימן רצא

ומ"ש מור"ם דיש חולקין [גם בעיר שושן נמשך אחריו], גם בד"מ [סעיף ג' - ד'] כ"כ והאריך ע"ש, ושם כתבתי דלא מצאתי חולק בזה בנתנם לו להוליכן בדרך והמפקיד ישאר פה, כי אם בא"ל הנח סתם בשוק ונשארים שניהם כאן, ומטעם שכתבתי. ואף שבתשובת הרא"ש [המובא בציונים אות ד'] [ובטור [שם] הביאו] כתב ג"כ בלשון זה שכתב מור"ם והוא דלא אמרו כן אלא בבית הנפקד שהוא מקום "המשתמר" כו', הוכחתי בדרישה דלא אתי לדקדק ולומר דוקא בבית הנפקד ומשום שהוא מקום המשתמר ולאפוקי בא"ל כן בשוק, דאדרבה בשוק במקום ששניהן שם סברא טפי דאפילו שומר חנם לא הוי, אלא בא למעט באמר ליה הניחם על החמור והוליקם בדרך, דאע"פ שהוא ג"כ רשותו ודומה לבית ובית פטור בהיזק דאתי ליה מעלמא אפילו לחכמים, וה"א דגם בזה דהניחם על החמור יהיה פטור, קמ"ל, ע"ש ודוק:

16. רבי עקיבא איגר חושן משפט סימן רצא

ונאבדו המנעלים. ג"כ אפשר לומר דהרא"ש כ"כ לשיטתו דס"ל דלא בעי קנין לחיוב שמירה אבל לדעת הרמב"ם והנ"י. וזה דעת הי"א בסעיף ה' שאינו חייב עד שימשוך י"ל דהכא לא נתחייב דמדין משיכה הוי ספק אם משיכת הבהמה הוי משיכה לכלים שעליה עיין לעיל סי' ר"ב סי' י"ד ומדין חצר ליכא. דהוי חצר מהלכת וא"כ אין כאן קנין. אח"כ ראיתי סי' מחנה אפרים וראיתי סי' ז' דברים אלו:

17. נתיבות המשפט ביאורים סימן רצא

ונאבדו המנעלים. זהו מתשובת הרא"ש [כלל צ"ד סי' ב'], ואזיל לשיטתו דס"ל [ב"מ פ"ח סי' ט"ו הובא] בסעיף ה' דלא בעי משיכה, אבל למאן דס"ל דשומר בעי משיכה והכא אין כאן קנין דהא משוך בהמה וקני כלים שעליה אינו קונה [סימן ר"ב סעיף י"ד], וגם מטעם חצר אינו קונה דחצר מהלכת היא, ותימה על המחבר והרב שסתמו כאן. לכן נראה דבכאן כו"ע מודו דחייב לשלם, דדוקא במקום שאין עושה מעשה בגוף החפץ רק שפשע בשמירה שלא שמר ביתו, דבזה איש אחר שלא קיבל שמירה אינו חייב דהא אפילו פורץ גדר לפני בהמת חבירו פטור, רק שומר חייב, ומשו"ה כשלא עשה קנין כאחר דמי ופטור, אבל אם עשה מעשה בגוף החפץ, כגון שראובן נטל כלי מבית שמעון והניחו באם הדרך במקום שאינו משתמר, ודאי דחייב אפילו לא עשה קנין, דהא בב"מ פרק אלו מציאות [כ"ה ע"ב] קרי ליה הש"ס אבידה מדעת למקום שהוא אינו משתמר, וכיון שהניחו במקום שאינו משתמר לגמרי עד שנקרא עליו שם אבידה, הוי כמאבדו ומפסידו בידים דחייב, ומשו"ה אפילו הוא אינו שומר או שהיא שמירה בבעלים חייב בכיוצא בזה, וה"י שהוליקו ממקום המשתמר והניחו במקום שאינו משתמר לגמרי, הוי כמזיק בידים וחייב, אך מ"מ אינו שומר לענין אם טוען ששמרו כראוי שיהיה חייב בשבועת שומרים למאן דס"ל דבעי משיכה בשומרין.